

הסוערת כאשר להטה אש המחלוקת במלוא עוזה בירושלים בימים ההם, השתדלתי מאד שלא להביע לא בבית ולא כלפי חוץ שום נקיטת עמדה או צד כל שהוא, ובביתי החדרתי שכבוד שני הצדדים - שוים ומכובדים בעיני, זה אומר בכה וזה אומר בכה, ומה לנו להתערב בין שני הרים גבוהים". הכבוד הרב שרחש לתורה ולתלמידי חכמים חדר היטב בליבות בניו ובנותיו, וזכו לינוק יסודות אלו משורשם.

בשעה שרבי אריה חלה את חוליו האחרון ושהה ממושכות בבית החולים, נכדיו ובני משפחתו עשו כל העת תורנויות לשהות על יד מיטתו, ולסייע במידת האפשר לסבא ברגעיו הקשים.

סיפר נכדו רבי חיים עוזר יודלביץ, כי במשמרת שלו הופיע לפתע הרבי מגור בעל ה'בית ישראל'. הרבי אהב וחיבב את אותם 'יקירי ירושלים' והרבה לשהות במחיצתם. חיבה יתירה נודעה לו בליבו הרחב לרבי אריה ולמעשיו הכבירים. רבי אריה שהיה באותה העת מלופף ביסורים והתקשה אפילו לזוז מעט במיטתו, היה נרגש למראה הרבי שנכנס לחדרו. הוא ניסה בשארית כוחותיו להתרומם, וביקש מנכדו שיגיש לו את ה'בגד עליון', כי ברצונו להתעטף בו לכבודו של הרבי מגור - ממנהיגיה הדגולים של היהדות החרדית.

הרבי שהבחין בכמה כוחות כרוך המאמץ בכוחותיו האוזלים של רבי אריה, ניסה בתחילה להניאו מכך, אולם כשרבי אריה לא שת ליבו להפצרותיו שלא לקום, הגיש הרבי את ידיו בכדי לסייע לו לקום ואף להלביש עליו את המעיל. אך רבי אריה לא הסכים בשום אופן להסתייע על ידי הרבי, והביע בפליאה: "וכי יעלה על הדעת להשתמש בתלמיד חכם כהרבי?" הרבי שהה בחדרו דקות ארוכות כשהוא ממתיק עמו שיח.

ועל העבודה

בבית הרב מברסק רבי יצחק זאב הלוי סאלאוויצקי התקיים בכל שנה מנין לאמירת הסליחות. בסליחות הראשונות במוצאי שבת, היה עובר בכל שנה לפני התיבה, תלמידו של הרב, רבי זאב צ'צ'יק, מדמויות ההוד שבירושלים. קפידא

רבה הייתה להרב מבריסק שבמניינו ישמשו כשליחי ציבור אנשים ברי מעלה והגונים, שיראתם קודמת לחכמתם.

סיפר רבי זאב לאחיינו רבי משה מרדכי שולזינגר, בעל 'משמר הלוי', שבשנה אחת הוא פנה אל הרב מבריסק ואמר לו שמכיון שחמותו נפטרה והלווייתה אמורה להתקיים במוצאי השבת שבו אומרים סליחות, יתכן שלא יספיק להגיע לאמירת הסליחות, ויש להזמין ליתר בטחון שליח ציבור אחר. הרב הסכים, אולם התנה עם רבי זאב, שמכיון שיזמינו במיוחד שליח ציבור אחר, אז גם אם בסופו של דבר יצליח להגיע בזמן, הוא לא יתפלל לפני העמוד אלא מי שהוזמן באופן מיוחד. רבי זאב, כמובן, הסכים לכך בהבנה מלאה.

בסופו של דבר הצליח רבי זאב להגיע לפני תחילת אמירת הסליחות, והיה מאוד סקן לדעת במי בחר הרב מבריסק כבעל תפילה לאמירת הסליחות. והנה רואה הוא את רבי אריה לוי נגש ומתחיל ב"אשרי יושבי ביתך". הרב מבריסק ראה בתפילתו של רבי אריה כ'תפילת ישרים' שראוי הוא להוציא את הרבים כשליח ציבור במניינו.

אחת הסיבות שתלה בהם רבי אריה את זכייתו העצומה, אשר לא רבים זכו כמותו, לראות עולמו בחייו, כל בניו וחתניו גדולי תורה מופלגים, מרביצי תורה והוראה, היא בכך שהרבה להתפלל ולהתחנן לפני בוראו בכל עת מצוא שיהיו בניו הגונים וצדיקים. וכך כתב רבי אריה בצוואתו:

ומרגלא בפומי 'ותהי מיטתי שלמה לפניך', בתפילת שמע קולנו וקודם יהיו לרצון אמרי פי, כך שמעתי מפי קדוש גאון ישראל רבי רפאל זצ"ל בעת למדי בישיבת וואלוז'ין, שהיה מתפלל תפילה זו בשמונה עשרה שלש פעמים ביום, ומאז התחלתי ולא פסקתי, וזאת עמדה לי ולא תמוש עד עולם.

גם בצוואתו משנת תרפ"ג כתב רבי אריה:

השם יתברך נגדו כל תאוותי ואנחתי ממנו לא נסתרה, כי יזכני השם יתברך בבנים וחתנים תלמידי חכמים וירא"ב [=ויראי אלוקים]

**באמת] ואקוה אשר כל התלאות והרפתקאות דעזו עלי מנעורי
ועד היום אשר הייתי גולה למקומות התורה מימי ילדותי וזכות
רבותי הגאונים הקדושים אשר בארץ המה יעמדו לי להיות איזה
זכות בעולם התחתון אחר משפטי.**

ואכן נתקיימו בו דברי ה'חפץ חיים' שכתב (בספרו 'גדר עולם', לפני חתימת הספר):
"מי שמשתטח לה' ומשליך כל בטחונו עליו, ומבקש רחמים שיהיו בניו הולכים
בדרך התורה והיראה, הקב"ה עוזרו שיהיה לו מהם גם כבוד וגדולה בעולם הזה
מלבד שכרו הגדול הצפון לו לעולם הבא".

רבי שמואל אוירבך, ראש ישיבת 'מעלות התורה' ובעל ה'דרכי שמואל', סיפר
ששמע מרבי אריה ששמע איש מפי איש עד רבי ישראל סלאנטר, אבי תנועת
המוסר, שביאר את דברי הרמח"ל בתחילת ספרו 'מסילת ישרים': "יסוד
החסידות ושורש העבודה התמימה", ש'יסוד' הוא דבר מוסד ויציב, מושתת
בחזקה, ואפשר לבנות עליו בנין גדול, וזהו החסידות. אולם ה'עבודה התמימה'
היא 'שורש', דהיינו שגם אם השורש הוא קטן, למרות כן יש בו את כח הצמיחה,
וזה הכח של שרשים שמולידים ומצמיחים!

אחד ממוקיריו של רבי אריה עוד מתקופת המחתרות - אליהו עמיקם, מספר
במאמר הערכה שכתב עליו לאחר פטירתו: "כאשר חלה רבי אריה בערוב ימיו,
והבין בסתר ליבו כי ימיו קצרים, ואף רמז על כך למי שבא לבקרו, היה נשמע
לפעמים מנחם את עצמו ואומר: 'מי אמר שדווקא אני חייב לראותו [=את
המשיח]'. והוסיף, 'אינני מתפלל כדי שאזכה לראותו, אלא רצוני להיות בריא
כדי שאוכל להמשיך ללכת להתפלל בבית הכנסת!'

ואכן משעה שקשתה עליו מאד ההליכה, היה מתאמץ מאד ומשקיע את כל
הכח שנותר בו כדי להגיע לבית הכנסת בעזרת ההליכון. אחר כך נעתר להפצרת
מקורביו והובל לשם על כסא גלגלים. אף ביום חמישי האחרון לחייו התפלל
בבית הכנסת, כשלמחרת ביום ששי בעלות הבוקר כבר עלתה נשמתו לגנזי
מרומים".